

vrijwilligers
werk

Je wil je graag inzetten als vrijwilliger, maar je hebt geen idee waar? Nochtans zijn er mogelijkheden genoeg. Rechten en plichten van de vrijwilliger: nooit van gehoord? Toch zijn er enkele plichten waar een vrijwilliger zich maar beter aan kan houden en bepaalde rechten waar je als vrijwilliger gerust mag op staan.

Waar kan je vrijwilligerswerk doen?

Misschien weet je niet direct waar je terecht kan met je tijd en goede wil. Nochtans zijn er heel wat organisaties die op zoek zijn naar mensen en waar je dus welkom bent. 't Is gewoon een kwestie van elkaar te vinden.

Het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk kan je daarbij helpen. Deze organisatie beschikt over een onlinedatabank met vrijwilligersvacatures. Je kan daarin zoeken naar een vrijwilligerstaak die bij je past op basis van doelgroep, regio, beschikbare uren, vereisten enz.

Je kan ook binnenspringen in één van de provinciale steunpunten of bij de gemeentelijke jeugddienst. Zij weten vaak welke organisaties of diensten vrijwilligers kunnen gebruiken. Maar wat vooral goede resultaten oplevert, is informeren bij familie en vrienden of bij mensen die al actief zijn als vrijwilliger. En waarom niet...? Stap gerust zelf naar een organisatie die jou aanspreekt en biedt je diensten aan. De kans is groot dat ze blij zijn met je aanbod. Misschien moeten ze je aanbod afslaan. Bv. als je niet over bepaalde capaciteiten beschikt die echt noodzakelijk zijn voor de taak waarvoor de organisatie iemand zoekt. Laat je daardoor niet ontmoedigen. Als ze bv. een vrijwilliger zoeken die goed met de computer kan werken en jij kan dat niet of je vindt het vreselijk,

dan gaan jullie beter niet met elkaar in zee. Er zijn ongetwijfeld andere organisaties die jouw capaciteiten en ervaring juist heel goed kunnen gebruiken.

Rechten en plichten

Je staat in leiding in de jeugdbeweging. Je bent militant in een milieuorganisatie. Je gaat tweemaal per maand op bezoek in een bejaardentehuis. Je organiseert een bomspottingactie. Dat doe je met veel plezier. Maar het brengt wel kosten mee (vervoer, telefoon enz.). Mag de organisatie je daarvoor een vergoeding geven? En wat als je een ongeluk hebt? Zal de organisatie bijdragen in de kosten? En heb je recht op vorming en inspraak?

Het zou geen drempel mogen zijn voor je enthousiasme, maar vooraf enkele afspraken maken, is toch wel nuttig. Vanaf augustus 2006 regelt de wet op het vrijwilligerswerk één en ander.

Afspraken

Alhoewel de inzet volledig op vrijwillige basis gebeurt, moet de organisatie op je kunnen rekenen. Ook de organisatie neemt verplichtingen op zich. De wet bepaalt niet uitdrukkelijk welke verplichtingen beide partijen aangaan. Juist daarom zegt ze dat beide partijen goede afspraken moeten maken en op papier zetten. Dat lijkt misschien overdreven, maar als er een probleem ontstaat, ben je er waarschijnlijk blij om.

Waarover kan je zoal afspraken maken?

- waar ga je aan de slag?
- hoeveel uren per week of maand kan men op je inzet rekenen?
- welke vorming en opleiding krijg je van de organisatie?
- welke inspraak krijg je?

- of en welke kostenvergoeding voorziet de organisatie?
- of en welke verzekeringen voorziet de organisatie?
- wie houdt toezicht op je werk en bij wie kan je terecht voor goede raad?
- op welke manier kan er een einde komen aan jouw inzet?

Niet alle vragen zijn van toepassing op het vrijwilligerswerk dat jij gaat doen, maar het lijstje samen overlopen kan nooit kwaad. Maak je wensen kenbaar vanaf het begin. De organisatie kan dan eerlijk zeggen of ze daar kan op ingaan of niet. Vraag ook uitdrukkelijk wat zij verwacht en denk na of jij dat kan en wil waarmaken. Stel bv. dat je aanklopt bij een speelpleinwerking. Waarschijnlijk wil jij aan de slag met de kinderen. Maar de organisatie zoekt misschien iemand die knutselkoffers samenstelt of de lokalen schildert.

Dergelijke afspraken maken, is zeker niet de gewoonte in de meeste organisaties. Toch zal dit vanaf nu moeten. Laat je niet afschrikken. Gewoon eens over al die zaken praten, kan heel wat wederzijds vertrouwen geven. De organisatie moet je in ieder geval informeren over het doel van de organisatie, het juridisch statuut, de afgesloten verzekeringen, of en op welke manier je eventueel een kostenvergoeding krijgt en dat je een bepaalde geheimhoudingsplicht hebt i.v.m. de mensen met wie je werkt.

Aansprakelijkheid

Als iemand schade veroorzaakt door een fout, dan moet hij die schade vergoeden. Dat geldt ook voor een vrijwilliger. Maar in principe is de organisatie aansprakelijk voor de vergoeding van de schade. Behalve als je een zware fout maakt, herhaaldelijk een lichte fout maakt of bedrog zou plegen. In principe zal men eerder mild oordelen over de fout en dus ook over de plicht tot schadevergoeding. Een vrijwilliger zet zich immers belangeloos

in en misschien heeft de organisatie niet de nodige vorming en begeleiding gegeven. De organisatie moet dus een goede verzekering burgerlijke aansprakelijkheid hebben. Vraag daar zeker naar voor je met het vrijwilligerswerk start.

Let op! Aansprakelijkheid is enkel verzekeraar als de schade wordt veroorzaakt door een fout die te goeder trouw wordt gemaakt. Als je moedwillig schade veroorzaakt of als je schade veroorzaakt door bv. dronkenschap, ben je altijd zelf aansprakelijk. De verzekering zal niet tussenkomen in de schadevergoeding.

Verzekeringen

Elke organisatie moet een verzekering burgerlijke aansprakelijkheid hebben (enkel bepaalde kleine, informele verenigingen vallen niet onder deze verplichting). Er kan zich ook een ongeval voordoen, zonder dat er iemand een fout gemaakt heeft en dus 'aansprakelijk' is. Gewoon, stomweg vallen en je been breken. Dan is het nuttig dat de organisatie een goede verzekering lichamelijke ongevallen heeft, al is dit niet verplicht. Die verzekering zal de kosten vergoeden die overblijven nadat de mutualiteit een deel van de kosten heeft vergoed. Vraag dus aan de organisatie of ze beide verzekeringen heeft afgesloten en of die ook gelden op weg van en naar de plaats waar je vrijwilligerswerk doet.

Vergoedingen

Als je vrijwilligerswerk doet, heb je bepaalde kosten. Als je tickets of facturen (= kostenbewijsjes) kan voorleggen, dan mag de organisatie waarvoor jij werkt, die kosten uiteraard vergoeden. Als je geen kostenbewijsjes hebt, mag de organisatie de kosten ook vergoeden op forfaitaire basis. Forfaitair wil zeggen: een vast bedrag dat ongeveer overeenkomt met de kosten die je werkelijk

hebt. Let wel: de forfaitaire kostenvergoeding mag nooit meer dan 30,22 euro per dag en 1208,75 euro per jaar bedragen (cijfers 2009). Als je een hogere kostenvergoeding krijgt, kunnen de belastingen en de sociale zekerheid die vergoeding beschouwen als loon. Wie een loon krijgt, moet belastingen en sociale zekerheidsbijdragen betalen. Vanaf juni 2009 is het beperkt toegelaten een werkelijke vergoeding te combineren met een forfaitaire vergoeding in zoverre de werkelijke vergoeding betrekking heeft op de terugbetaling van reële vervoerskosten voor een maximum van 2000 km per jaar.

Werklozen

Ben je 'schoolverlater in wachttijd', dan mag je als vrijwilliger werken. Ben je 'uitkeringsgerechtigde werkloze', dan moet je dat vrijwilligerswerk melden aan de directeur van de RVA. Je moet wel beschikbaar blijven voor de arbeidsmarkt en tonen dat je uitkijkt naar een betaalde job. Deze meldingsplicht geldt voor iedereen die een uitkering ontvangt van de RVA (dus ook bv. mensen in loopbaanonderbreking). In regel heeft de RVA 12 dagen de tijd om de toelating te weigeren.

Arbeidsongeschikt

Wie arbeidsongeschikt is, mag vrijwilligerswerk doen, op voorwaarde dat de adviserende arts oordeelt dat het vrijwilligerswerk verenigbaar is met de gezondheidstoestand van de vrijwilliger. Een eventuele kostenvergoeding mag geen invloed hebben op je uitkeringen.

Leefloon

Wie een leefloon krijgt of een tegemoetkoming ontvangt als persoon met een handicap, mag vrijwilligerswerk doen op voorwaarde

dat dit wordt gemeld aan je dossierbeheerder. Eventuele kostenvergoedingen mogen geen invloed hebben op je uitkeringen.

Adressen, folders, websites

Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk
Amerikalei 164 - 2000 Antwerpen - 03/218.59.01
info@vsvw.be en www.vrijwilligerswerk.be
Folder: Vrijwilligerswerk, goed gekend (reglementering)
Model organisatienota: zie website onder 'Rechten en Plichten'

Provinciaal Steunpunt Vrijwilligerswerk Limburg
Universiteitslaan 1 - 3500 Hasselt - 011/23.72.24
vrijwilligerswerk@limburg.be

Provinciaal Steunpunt Vrijwilligerswerk Oost-Vlaanderen
Woodrow Wilsonplein 2 - 9000 Gent - 09/267.75.44
vrijwilliger@oost-vlaanderen.be

Provinciaal Steunpunt Vrijwilligerswerk West-Vlaanderen
Koning Leopold III-laan 41 - 8200 Brugge - 050/40.34.87
vrijwilligerswerk@west-vlaanderen.be

Provinciaal Steunpunt Vrijwilligerswerk Antwerpen
Boomgaardstraat 22 bus 100 - 2600 Berchem - 03/240.61.65
vrijwilligerswerk@provant.be

Provinciaal Steunpunt Vrijwilligerswerk Vlaams-Brabant
Provincieplein 1 - 3010 Leuven - 016/26.73.98
vrijwilligerswerk@vlaamsbrabant.be

Steunpunt Vrijwilligerswerk Brussel
Treurenberg 24 - 1000 Brussel - 02/218.55.16
hetpunt@busmail.net

Koning Boudewijnstichting - Brederodestraat 21 - 1000 Brussel
info@kbs-frb.be en www.kbs-frb.be
Brochures en folders: bestellen en downloaden via de website.

Opmerking

De wet over de rechten van de vrijwilliger is van toepassing vanaf augustus 2006. Een aantal artikels wordt verder uitgewerkt. Dit kan je volgen via www.vrijwilligersweb.be.

JIP

En dan is er ook nog het JIP!

Wil je meer uitleg over dit thema? Wil je één van de vermelde websites of folders bekijken? Loop dan binnen in het JIP of jongereninformatiepunt. Je kan er terecht met vragen of problemen in verband met wonen, werk, seks, relaties, sport, jeugdverenigingen, vorming, drugs, geld, cultuur, toerisme, mobiliteit, gezondheid, onderwijs, geweld enz.

In een JIP kan je zelf informatie opzoeken, maar je bent er ook welkom voor een gesprek. Als je wil, zoekt de JIP-medewerker mee naar een antwoord op je vraag of een oplossing voor jouw probleem. Heb je verder advies, hulp of begeleiding nodig, dan word je doorverwezen naar een persoon of dienst die je verder kan helpen.

Voor het adres en het telefoonnummer van een JIP in de buurt: zie www.jips.be.

Voorjaar 2009

Vlaams InformatiePunt Jeugd vzw

Zuidlaan 25-27 • 1000 Brussel

www.jips.be

in samenwerking met Jobdienst K.U.Leuven